

การถอดบทเรียน การประยุกต์ใช้ “ HAPPEN Scoring ”

ในการประเมินรับรอง “ **เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี** ”

ระหว่างวันที่ 11-12 กรกฎาคม 2561 ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักทันตสาธารณสุข ร่วมกับ ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช พัฒนาเกณฑ์การติดตามเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี เพื่อประกันคุณภาพแนวใหม่ ที่มุ่งเน้นสร้างแนวทางเรื่องสุขภาพให้เป็นเรื่องปกติ และให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่พึงประสงค์ ภายใต้แนวคิด “ **Happiness school** ” ซึ่งจะให้ความสำคัญกับ Health Literacy (นักเรียนมีความตระหนักรู้ด้านสุขภาพสู่วินัยสุขภาพ) โดยประเมินจาก

1. การเข้าถึงบริการ (Process) : อัตรานักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก
2. การแก้ปัญหา (Result of process) : อัตรานักเรียนอายุ 12 ปี มีฟันดีไม่มีผุ (Cavity free) และ ปราศจากฟันผุ (caries free)
3. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง : ร้อยละนักเรียน ป.6 ฟันสะอาด

จากการถอดบทเรียน การประเมิน **เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี** ผ่านแนวคิดการใช้ “Happiness school” ร่วมกับทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข ผอ.สพป. ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้อง ในการประเมินรับรองพบว่า การประเมินนี้เป็นการประเมินที่เน้นกระบวนการ

- ประเมินจากการดำเนินงาน และผลลัพธ์เชิงประจักษ์
- ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- ลดภาระด้านเอกสาร รายงานต่างๆ (paper work)
- ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (DMC และ HDC)

ปัจจัยความสำเร็จ

- เป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตร (Empowerment) ให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนา ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งสองฝ่าย
- มีการตั้งเป้าหมายร่วมกัน /ทำงานด้วยใจ / ใช้ภาษาเดียวกัน
- ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน ครู ผู้ปกครอง

ปัญหา-อุปสรรค

- คุณภาพของข้อมูลในระบบ DMC และ HDC อาจจะไม่ครบถ้วน ถูกต้อง
- ศักยภาพของทีมผู้ประเมินต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก และมีความพร้อมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา รวมทั้งมีความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินด้วย
- การตรวจความสะอาดของการแปรงฟันใช้เวลาานาน ควรปรับให้เหมาะสมกับเวลาและกิจกรรม

บทบาท

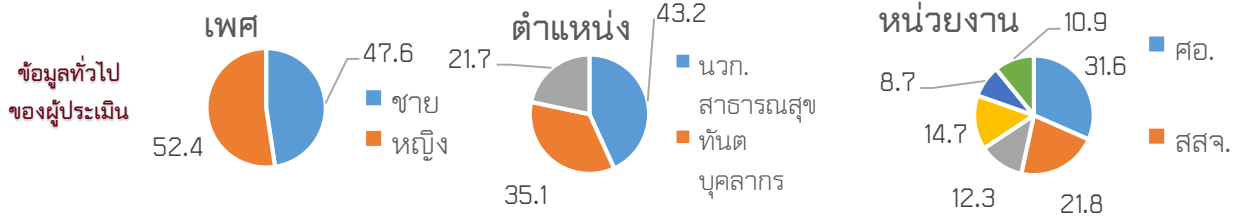
- ส่วนกลาง : ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการประกันคุณภาพ และนำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาและขยายผลในระดับประเทศต่อไป
- ศูนย์อนามัย : ประเมินเพื่อพัฒนา และ ต่อยอดให้เป็นพื้นที่เรียนรู้
- สสจ. : สนับสนุนองค์ความรู้ กำกับติดตาม ให้เกิดการดำเนินงาน รวมทั้งยกระดับคุณภาพของโรงเรียน
- สพป. : เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนและขยายผลให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่
- โรงเรียน : พัฒนาระบบการเรียนการสอน และ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อที่การมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะชีวิตด้านสุขภาพเพื่อให้เกิดวินัยสุขภาพ และประสานกับผู้ปกครองในการร่วมกันดูแลสุขภาพนักเรียน เช่น การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

- การที่นักเรียนจะมีสุขภาพที่ดีนั้น นักเรียนต้อง **เข้าถึงบริการ** และ **รู้ภาวะสุขภาพของตนเอง** รวมทั้งวิธีการดูแลสุขภาพ
- เสนอเพิ่มเติมประเด็น “สุขภาพช่องปาก : เรื่องความสะอาดการแปรงฟัน” ในมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติมในตัวบ่งชี้ที่ 3 ประเด็นพิจารณาที่ 7) โดยมอบหมายให้สำนักทันตสาธารณสุขดำเนินการ
- ควรมีการ **ประเมินแยกตามขนาดของโรงเรียน** และให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
- ควร **แจ้งโรงเรียนให้ทราบล่วงหน้า** เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมเพื่อขอรับการประเมิน

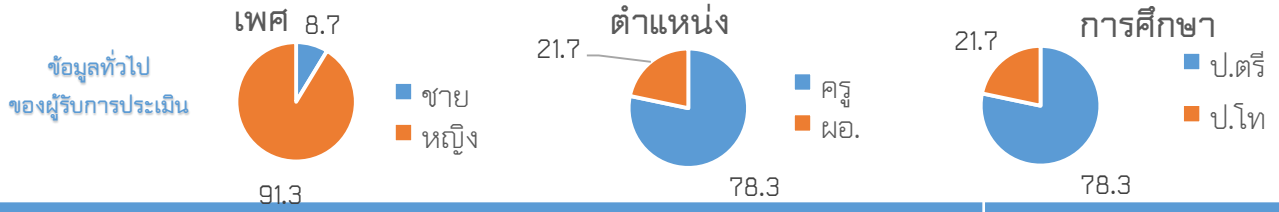

ผลการประเมินความพึงพอใจในการประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวทาง “ HAPPEN Scoring ”
ในการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สำหรับผู้ประเมิน

หัวข้อ/รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3
เกณฑ์การประกันคุณภาพและการประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียน			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกณฑ์นี้	39.13	52.17	8.7
2. การประเมินรับรองโรงเรียนดูที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์	34.78	47.83	17.39
3. เกณฑ์นี้มีความง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	52.17	30.43	17.39
4. เกณฑ์นี้มีประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนให้มีคุณภาพได้	43.48	34.78	21.74
5. เกณฑ์ด้านสุขภาพช่องปากมีความง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	52.17	34.78	13.04
6. เกณฑ์ด้านสุขภาพช่องปากมีประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนได้	52.17	26.09	21.74
การประเมินโรงเรียนด้วยตนเอง			
7. เกณฑ์นี้สามารถนำมาใช้ประเมินตนเองของโรงเรียนก่อนได้	43.48	34.78	21.74
8. การประเมินโรงเรียนเองก่อน ทำให้ท่านทราบว่าประเด็นต้องพัฒนาอะไรบ้าง	47.83	39.13	13.04
นโยบายและการบริหารจัดการของโรงเรียน			
9. มีการสื่อสารภายในโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี เพื่อสร้างการรับรู้ในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครู	56.52	30.43	13.04
10. มีการสื่อสารภายในโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี ในกลุ่มนักเรียน	43.48	43.48	13.04
11. ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพ	43.48	43.48	13.04
12. ผู้บริหารโรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพ	26.09	39.13	34.78
13. ผู้บริหารโรงเรียนมีการติดตามหรือสอบถามความก้าวหน้าการประกันคุณภาพ	39.13	30.43	30.43
ประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพและการประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบ			
14. ลดความซ้ำซ้อนในการรับการประเมินโรงเรียนหลายครั้ง	39.13	39.13	21.74
15. ลดภาระด้านเอกสารรายงานต่างๆ (ลด paper work)	47.83	34.78	17.39
16. ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรับการประเมินโรงเรียน	43.48	34.78	21.74
17. ผลการประเมินรับรองโรงเรียนมีความตรง น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ	39.13	43.48	17.39
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนักเรียนสุขภาพดีมีความสุข			
18. เกณฑ์การประเมินกระตุ้นให้มีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากแบบบูรณาการกับงานสุขภาพอื่นๆ	26.09	52.17	21.74
19. เกณฑ์การประเมินกระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพสุขภาพช่องปากที่ดี	34.78	43.48	21.74
20. เน้นการประเมินที่ผลลัพธ์ด้านสุขภาพรวมทั้งสุขภาพช่องปากของนักเรียน	26.09	39.13	34.78
21. โรงเรียนที่ผ่านการรับรองคือ โรงเรียนที่นักเรียนมีสุขภาพดี รวมทั้งสุขภาพช่องปากที่ดีด้วย	39.13	21.74	39.13
ความพึงพอใจต่อการนำ “HAPPEN Scoring” มาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียน			
22. เกณฑ์นี้สามารถตอบโจทย์ที่ต้องการได้	34.78	52.17	13.04
23. การประเมินรับรองทำได้ง่ายขึ้น	39.13	52.17	8.7
24. การประเมินรับรองได้ตรงตามความเป็นจริงเพราะดูที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์	52.17	39.13	8.7
25. โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการรับประเมินตามแนวทางนี้	43.48	47.83	8.7
26. ความพึงพอใจโดยรวมต่อผลการประเมินรับรอง	34.78	60.87	4.35

ผลการประเมินความพึงพอใจในการประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวทาง “ HAPPEN Scoring ”
ในการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สำหรับผู้รับการประเมิน

หัวข้อ/รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3
เกณฑ์การประกันคุณภาพและการประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียน			
1. ประเมินรับรองโรงเรียนคู่ที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์	52.17	26.09	21.74
2. เกณฑ์นี้มีความง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	86.96	8.70	4.35
3. เกณฑ์นี้มีประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน ให้มีคุณภาพได้	65.22	21.74	13.04
4. เกณฑ์ด้านสุขภาพช่องปากมีความง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	43.48	30.43	26.09
5. เกณฑ์ด้านสุขภาพช่องปากมีประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนให้มีคุณภาพได้	60.87	26.09	13.04
การประเมินโรงเรียนด้วยตนเอง			
6. ท่านนำเกณฑ์นี้มาใช้ประเมินตนเองก่อนรับการประเมินได้	52.17	26.09	21.74
7. การประเมินโรงเรียนเองก่อน ทำให้ท่านทราบว่าประเด็นต้องพัฒนาอะไรบ้าง	47.83	39.13	13.04
นโยบายและการบริหารจัดการของโรงเรียน			
8. มีการสื่อสารภายในโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี เพื่อสร้างการรับรู้ในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครู	56.52	17.39	26.09
9. มีการสื่อสารภายในโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี เพื่อสร้างการรับรู้ในกลุ่มนักเรียน	34.78	30.43	34.78
10. มีการสื่อสารภายในโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี เพื่อสร้างการรับรู้ในกลุ่มแม่ค้า/พ่อค้าที่จำหน่ายอาหารในโรงเรียน	39.13	39.13	21.74
11. ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพฯ	34.78	52.17	13.04
12. ผู้บริหารโรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพฯ	39.13	39.13	21.74
13. ผู้บริหารโรงเรียนมีการติดตามหรือสอบถามความก้าวหน้าการประกันคุณภาพฯ	52.17	30.43	17.39
ประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพและการประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบ			
14. ลดความซ้ำซ้อนในการรับการประเมินโรงเรียนหลายครั้งเช่น ด้านสุขภาพช่องปาก สุขภาพอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม	47.83	30.43	21.74
15. ลดภาระด้านเอกสารรายงานต่างๆ (ลด paper work)	60.87	26.09	13.04
16. ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรับการประเมินโรงเรียน	43.48	34.78	21.74
17. ผลการประเมินรับรองโรงเรียนมีความตรง น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ	43.48	39.13	17.39
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนักเรียนสุขภาพดีมีความสุข			
18. เกณฑ์การประเมินกระตุ้นให้มีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากแบบบูรณาการกับงานสุขภาพอื่นๆ	52.17	34.78	13.04
19. เกณฑ์การประเมินกระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพสุขภาพช่องปากที่ดี	43.48	34.78	21.74
20. เน้นการประเมินที่ผลลัพธ์ด้านสุขภาพรวมทั้งสุขภาพช่องปากของนักเรียน	34.78	39.13	26.09
21. โรงเรียนที่ผ่านการรับรองคือ โรงเรียนที่นักเรียนมีสุขภาพดี รวมทั้งสุขภาพช่องปากที่ดีด้วย	39.13	21.74	39.13
ความพึงพอใจต่อการนำ “HAPPEN Scoring” มาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพโรงเรียนต้นแบบสุขภาพเด็กวัยเรียน			
22. สามารถทำกิจกรรมได้ตามบริบทของโรงเรียน	52.17	34.78	13.04
23. การประเมินรับรองได้ตรงตามความเป็นจริงเพราะดูที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์	56.52	30.43	13.04
24. สามารถนำข้อมูลสุขภาพนักเรียนที่มีมาใช้ประโยชน์	34.78	43.48	21.74
25. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการดำเนินงานในโรงเรียน	56.52	30.43	13.04
26. ความพึงพอใจโดยรวมต่อผลการประเมินรับรอง	56.52	26.09	17.39

การรับรู้และการรับบริการด้านทันตสุขภาพ สำหรับนักเรียน

การรับรู้และการรับบริการด้านทันตสุขภาพ	ร้อยละ
1. ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยได้รับการตรวจฟันหรือไม่	
ไม่เคย	8.8
เคย ครูตรวจให้	0
เคย หมอตรวจให้	85.3
เคย ทั้งหมอและครูตรวจให้	5.9
2. ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยได้รับการรักษาฟันและเหงือก หรือไม่	
ไม่เคย	2.9
เคย	97.1
สถานที่ ที่ไปรับการรักษา	
หมอฟันมาที่โรงเรียน	79.4
ไปโรงพยาบาลเอกชน / คลินิก	41.2
สถานีนอนามัย/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/โรงพยาบาล	20.6
โรงพยาบาลระดับอำเภอ / จังหวัด	32.4
3. โรงเรียนของนักเรียนจัดให้มีการแปรงฟันหรือไม่	
ไม่มี	2.9
มี	97.1
ระบบการแปรงฟันที่มีของโรงเรียน	
มีประกาศหรือสัญญาณแจ้งให้แปรงฟันตอนเข้าก่อนเข้าเรียน	5.9
มีประกาศหรือสัญญาณแจ้งให้แปรงฟันตอนเข้าหลังอาหารกลางวัน	55.9
กำหนดพื้นที่ให้เด็กแปรงฟัน	26.5
จัดให้เด็กมีการแปรงฟันแบบห้อง หรือกลุ่ม	29.4
ต่างคนต่างแปรงฟันเอง	50
4. โรงเรียนของนักเรียนมีสถานที่เก็บแปรงสีฟัน - ยาสีฟัน หรือไม่	
ไม่มี	67.6
มี เช่น ด้านหลังหรือข้างห้องเรียน	32.4
5. โรงเรียนมีการขายขนมและอาหารว่างอะไรบ้าง	
ลูกอม ทอฟฟี่	8.8
นมเปรี้ยว	79.4
ขนมถุงกรุบกรอบ	61.8
นมปรุงแต่งรส	14.7
น้ำอัดลม	2.9

